

ANNOTATIUNI despre tíera Hatieglui.

(Urmare.)

III. In Specie.

De pe pórtá de catra miadia nopte a cetatii Sarmizegetusa, cumu iésa drumulu oblu in linia drépta se formédia o ulitia larga ca de 20 pasi, pe acésta ulitia in partea de a stenga cum se pógora de la pórtá, in distantia ca de 100 pasi, se afla zidirea cea mai marétia, amfiteatrulu,

Amfiteatrulu este o derimatura de cladire, in movila sa acumu inalta ca de 5 pasi si in forma dinafara ovala, si are patru porti dupa patru plage ale cerinlui asiediate; portile de catra resaritu si apusu, si acumu in ruinele sale suntu de 5 pasi late, si dea supra loru se pare ca n'au fostu cladiri afara de fruntariu si au servitu pentru intrarea carreloru si a calaretiloru, eara portile din coste se vedu a fi fostu sub zidirile laturiloru impreunate si intocmite pentru pedestri.

Acesta edificiu din leuntru giuru impregiuru au fostu ornatu cu ambite, si ambitulu dedesuptu nu au avutu trépte pentru privitori ci au fostu provediutu cu bratiare de piétra cioplita pana in brau intarite, ca privitorii se fie in securitate, din ambite intra pe usi in odai, acestea in seria din diosu au fostu boltite pe susu cu caramidi si avea feresti mari de catra ambite; asiderea si in casulu alu doilea; — daca au avutu si alu 3. catu nu se póte cu securitate conchide.

Eara odaile de la pórtá cea de catra resaritu pana la cea de catra miadia nopte carele se cunoscu mai bine se afla depre despartiturile ziduriloru cu numerulu 7 iu urmatórea ordine:

1) La intrare pe porta memorata de a drépta

e odaia din taia de 4 pasi in lungu si de atatia in latu,

a 2) e de 6 pasi in lungu séu de catra ambitu, si de 5 pasi in latu,

a 3) e de 4 pasi de catra ambitu, si de 6 pasi in latu,

a 4) e de 7 pasi in lungu si de 6 pasi in latu,

a 5) e de 6 pasi in lungu si de 5 pasi in latu,

a 6) e de 4 pasi in lungu si de 3 pasi in latu;

inse alaturea cu acésta ca o chilie in coste este

a 7) mica de 3 pasi in lungu si de 2 pasi in latu, ce va fi fostu acésta, óre ductulu scarei la alu doilea catu, din vedére nu se póte proiepta.

Acésta forma, ordine si numeru alu odailoru, nu apare asia limpede in célea lalte 3 parti ale amfiteatrului, pentruca suntu mai tare respite, totusi cu probaveritate se póte socoti ca sau tinentu uniformitatea despartirei si intru acelea; si asia acestu edificiu au cuprinsu 28 de despartituri in catulu de de suptu, carele in catulu alu 2. sau pututu immulti anca cu done deasupra portiloru laterale, si asia se fi avutu in 2 caturi 48 de odai.

Arena amfiteatrului este de 50 pasi in lungime si de 38 pasi in latime computandu si meatulu de sub porti.

Arena au fostu pardosita cu caramida intr'adinsu maruntita, carea iau datu fačia rosiéteca, acésta au deservitu pentru mai mare indemanarea luptatoriloru, séu dupa cumu dicu unii scriitori, pentru contestarea neomenóseloru crudimi ce se seversiea prin lupte, eara aceea opiniune a unora scriitori ca cum riulu Hubitiei ar fi adusu acolo nomolu rosietecu prin esundare, aici nu are locu, fiindu anca si acumu ruinele mai pe susu de a putea strabate acolo orí ce unda de noroiu afara de potopu.

Intre derimaturile amfiteatrului acestuia au lasatu scriitorii Husti N. XIX, dupa ace sta altii si

Seivert N. LXXV cumea sau aflatu o pétra cu acestu inscristu:

M. PAPIRIO. M. F. COR.
 PRAEF. COH. I. PAN.
 IN DACIA. PRAEF.
 RIPAE. TIBISSI. DANV
 BIL. CVRATORI. PON
 TIS. AVG. IN. MOESIA.
 II. VIRO. POP. PLEBSQ.
 VLPIA. TRAIAN.
 SAR. PATR. H. M. P.

Eara unde se pastreadia acésta pietra? póte în Vienna dusa de Ariosti la a. 1723. —

De la amfiteatru catra apusu lunga drumulu tierii se afla in curia familiei Dnei Boerése doue odaí pardosite cu mosaice, pe ale carora fundamente au claditu paretii curiei; sale ci din nenorocire si curia sta in ruine negat'a, si mosaicele carele intipuea pre Hectore cu Priamu sau caratu de acolo si sau prapaditu, in catu numai pe margini se mai afla nisce colituri de acestu feliu.

De la amfiteatru spre miadia nópte pana la apa Hatiegului ba si preste apa si pana la satulu Briazova se afla derimaturi si se sapa petri monumentale, asiderea si paralele cu cetatea spre resaritu si de la cetate inainte pana la pereulu celu dintre hotare de catra Clopotiva totu derimaturi se vedu.

Acumu se cuprindemu inaintea ochiloru partea subcetatei carea este in fruntea muriloru cetatii de catra resaritu si mai cu sama se socotimu, ca drumulu lui Traianu celu ce trece pe sub cetate între muri si amfiteatru se mai intinde in linia obla catra resaritu anca ca 600 pasi, apoi se essimu din cetate pe póta de catra resaritu si pe podu se trécemu canalulu, si drumulu acesta in linia obligua selu urmarimu pana candu la numitii 600 pasi se impreuna in unghiu cu celalaltu drumu, aici in distantia acésta se cuprinde subcetatea cea mai alésa carea au deservitu ca o tarie cetatii si anume la a doua ulitia inaintea canalului din susu in diosu de ambe laturile drumului, ce éssu din cetate, se vedu resipituri de cladiri mari carele stau intinse paralelu mai catu murii cetatii; apoi mai nainte in asémenea distantia se vedu earasi resipituri mari paralele celoru preinsemnate, totu de ambe partile drumului cetatii inse mai scurte — eara mai nainte in unghiulu impreunarei drumuriloru este o movila rotunda derimaturile fortarétiei spre apararea acestoru

drumuri asiediate; — acésta se numésceg rópamortiloru, de candu in hotarulu Gradiscei de catra apusu Acatiu Borcea la a. 1659 cu ajutoriulu Turciloru au batutu si au resipitu tabara lui Rakotzi si au pusu nume locului „Délulu Boreii“ — pentru ca atunci trupurile mortiloru adunate sau ingropatu in acestu locu.

In apropiérea acesteia fortarétie, cumu te intorci indereptu pe drumulu lui Traianu in departare de 50 pasi dea stenga drumului, din holda cea de pe marginea drumului, ca se póta sapa cucurudiu in an. curg., au trasu in laturi cu boii unu leu mare de pétra, si de lunga densulu o pétra in carea este sapata intr'un ramu rotundu capulu si peptulu unui patriciu romanu, carea se véde a fi fostu pétra din midilocu a impreunarei semicercului portii.

Sapaturi de acéstea ar fi bine ca se se adune la unu locu spre acelu scopu destinatu, ca pentru museu se se carre si acéstea sapatore e prea multu; se se parasésca e pecatu; eara ca se le cuprinda privati nu se cuvine.

Mai catra apusu de la acestu locu in departare ca de 30 pasi in ruinele célea mari, si altuintrea pe locu redicatu asiediate, sau aflatu unu plugu si unu capu de Dieu ca pumnulu, si o medalie mare, tóte de auru care pre cumu spunu sau immanuatu deregatorieí comitatului de pe atunci.

Eara despre partea din susu a subcetatii, si mai incolo despre tóte ruinele subcetatii altele acumu nu dicu de catu ca sunt ruine carele, se intindu pe unu terrenu de 6 ori mai mare ca cumu é in sa cetate.

Si preste totu insemnediu cumca tóte petrile inscriste si ornate, tóte columnele si statuele, cate sau insemnatu de scriitori a fi fostu pe tíera Hatiegului, dintre carele unele suntu deportate, unele pe tíera Hatiegului si adi se afla inprastiéte, altele si mai departe suntu carrate, mai cu sama din acéstea ruine sau scormonitu; si observediu, cumca pana astadi preste totu fundamentele la acésta cetate suntu anca neatinse, si derimaturile pana la faéa pamentului, de atunci, in pucine locuri santu de totu scormonite: de unde se póte cunósce cata aduncime de anticitati pentru tóte ramurile sciéntifice si industriale a seclului de atunci jace aici ne atinsa.

Deci se mai odihnésca anca pucinu in ruinele sale pana candu va sosi tempulu, séu se se

reinviédie din fundamente, séu se se scormonésca in catu se nu mai remaie pétra pe pétra, ca asia se dée afara din sinulu seu *célea maretie* ale *mariloru stramosi ai nostri*. —

Acumu se vedemu si locurile de padia din giurulu cetatii: si mai antaie in partea de catra miadia de fačia cu satulu Hubitia, sub munte in departare de la cetate ca de 800 pasi, se afla o cetatiue de padia, carea are in lungime 170 pasi, si in latime 40. — Aici in parétele de catra resaritu e o zidire de 12 pasi in lungu si de 6 in latu — si de la acésta curmedisiu catra apusa de osebi alta cladire de 24 pasi in lungu si de 10 pasi in latu, carea se véde a fi fostu grasdu de caii — ce adevéréadia ca locul au fostu destinat pentru calareti.

In partea de catra apusu fačia cu cetatea nu suntu tarii de padia ci din colo de perein ce forma marginea suburbiului pe costitia, de a reudu se vedu multime de gropi carele sau formatu prin lagarele de eara a militiiloru aici stationate.

Inse pe cóst'a délului de catra (Vest-Nord) apusu spre miadia nópte, afara de cetatiuea de la carnevella pre insemnata totu in linia aceleuia délu, camu in dreptulu marginei din susu a coltiului sub-cetatii de catra aceea plaga in padurea „Selea“ in costele délului pe unu siesu redicatu suntu derimaturile ale unei tarie de aparare in lungu si in latu dupa mesura cea dela Hubitia.

Eara preste riulu séu mai bine pereulu ce pune margine cetatii de catra resaritu se redica o delma camu eliptica (ovala), acésta in culmea ei cuprinde urmele unui turnu de padia, eara in costele acesteia de catra cetate in mai multe locuri suntu urme de zidiri, din carele una se cunósce de 20 pasi in lungu si de atatia in latu, din a caria fundamente au sapatu petri patrute cu feru si plumbu intarite, eara sub pólele culmei de catra miadia nópte dreptu pe spinarea delmei este unu turnu patratu earasi de 12 pasi la una lature; si de la acestu turnu catra cetate in linia obla de 200 pasi, si de aci pe sub délu pe lunga perein in susu, se vede zidu carele au incungiuratu acésta culme; de aci, cu probalitate se conchide cumca acestu locu ar fi fostu gradinile regale sub Daci, si dupa aceea a primoriloru Romani carele de odata pe lunga alte cladiri de petrócere au fostu proveidute pe linia culmei si cu turnuri de padia. —

Anca o privire gelnica se mai intorcemu spre

resipiturile acesteia metropole romane, a Romei mice, si se pasimu mai nainte, si mai antaie pe drumulu lui Traianu catra satulu Ostrovu. —

Principiulu si detorinti'a Literaturei.

Spinusiu 6. Augustu.

De candu tipariulu a ruptu in véculu mediu catusiele intunerecului depe orizonulu literaturei nóstre; de candu limb'a romana a triumfatu peste cea slovana, si sia redobenditu locul cuvenitu in literatur'a romana; de atunci intre destule pericle veghiéza unu angeru paditoriu peste dens'a nutrin, duo, si adapanduo. Detorinti'a, si principiulu literaturei este a curati limb'a, a o poli, a sbicii cuvintele varvare si straine, a petrunde in firea limbei. Ea este unu opu care insira ideele omenesci si simtirile cu parerea comuna a invetiatiiloru filologi. Acestu opu nu este singulariu, ci comunu natiunei intregi; precumu o natiune se desclinesce de alt'a cu limb'a, cu datine, cu inbracamintea, si aceste insusiri le pratisédie in despartimentulu ei dela alt'a: asia la cultivirea literaturei toti suntu chiamati! preotu, invetiatoriu, mirénu, poporu comunu, cari se tienu de aceea si radecina, precumu e fia carele constrinsu la lucrare nenecetata. Literatur'a nu se desvólta numai prin scrisori, carti, ci si prin cuventu, prin discursuri. Fora efeptu suntu tóte dicerile noue; potu sta ele in carti, déca nu le voru invia in prassa. Sperintia ne envatia ca limb'a mai usioru se envatia din audiu, decatu din carti. Dreptate cunoscuta este ca prassa se inaltia peste teoria in tóte negotiatiunile sociale ale omenimei. Detorinti'a generala a scrierei si chiamarea cea din antaie a literaturei este se imbratiosédie tóte lipsele classelor societatii. Literatur'a partiala nu póte aduce frupturi dorite ca cea generala, ne avendu atata nutretiu. Viétia sociala, imprumutata poleire, envatiarea neintrerupta si deprinderea practica statornicescu basea limbei, si o prefacu in sangele natiunei. A lati, a studia literatura este detorinti'a fiacaruia fiu alu natiunii, minte, industria literara, si bani ei punu temeiu: industri'a prin esemple se stirnesce, mintea se nasce, banii ii da fortun'a ore-cuiva, si fericite de acea natiune care se lauda cu spirte a sia inalte, carora literatur'a li idolu de tóte dilele. Nimine va nega cumca la latirea literaturei suntu chiamati in fronte fiii cei mai puternici i acciasi

natiune; totu insulu este Convinsu ca literatura fora societate, fora operarii si bani nu pôte inflori; idolul omenimei, interessulu acesta materialu inbol-desce vointia la lucrare; dar noi de acése feliuri avemu mai pucinu, pentru acea si literatura noastra e fora nici unu motivu specialu. Pene acuma numai unii zelosi, cari s'au aredicatu peste folosulu materialu, se interessédia de dinsa; aceia cari siau noveritatu spirtulu cu simtiri natiunale se o scape de peritiune. Gloria, si multiemita spirteloru acestoru sublime! Noua epoca a literaturéi nóstre cere o determinatiune solida si statuarie temeiori; ea, ca o tinera flora, palita de caldurosele radie ale sórelui, are doruintia de nutritóre umedéla, care voru fi amóre, diligintia si sertvire a intregului trupu romnescu catra densa. Literatura atunci pôte fi activa, atunci pôte capata propasire, déca va fi comuna, déca se voru cuprinde toti cu densa, cari cu punga, cari cu opuri, cari cu latirea ei intre poporulu plebeiu. Ea pene astadi este fôrte partiala intre noi; suntu tinuturi intregi unde pôtemu dice ca nici preotii nu se cuprinde cu densa, necumu se se cuprinda poporulu; ellu, afara de agricultura si pucina negotiatorie, n'are nici o deprindere in literatura, si acésta e cauza ca astadi perdemu din tesaurulu limbei nóstre unu cuvintu, mane altu, astadi dice enco romanulu ferésta, mani va dice o dore, si astadi dice in multe locuri (ablacu) adi dice secure daru in multe locuri (fejsza) Pruncii romani unde si ambla la scola si envatia a ceti, dupa ce au lasat scola n'au carti din cari se cetésca veru unu siru romnesce, ma cei mai multu n'are o carte de rogatiune acomodata devuintieloru sale. Cartile nóstre de rogatiuni suntu preotiesci, lungi, cari nu respundu scopului mileniloru.

Acésta neamanavera devuintia credu ca o voru întielege fruntasii natiunii nóstre, cari voru si tipari o carte de rogatiune acomodata poporului romnescu. Pene candu poporulu nu va ceti, intre elu nu se va lati cunoscintia vorbeloru curatu romnesci, pene candu voru remané in beserica totu pelunga (Duch) *) si nu vomu dice si spirtu, pene

*) Domniloru! Ve damu tóta dreptatea asia e, asia se fia cu timpu, dara lipsele nóstre suntu multe si feliurite, incatu nu scii de care se te apuci mai anteu. Ci parerea nóstre este ca in alegerea lucrariloru nóstre sa ne povatuiumu de cunoscúta

atunci nu se va cureti limba in genere, de si in parte o vomu vorbi curata. Cuvintele sbora, inse rostite se lipescu de minte, ér déca jacu imormentate in peptu nu prindu radecina in anim'a natiunei. Noi n'am inceputu enco a rosti asemine cuvinte in beserica si in invetiaturile nóstre, pene candu vedemu pe di ce merge ca se inradecinédie in poporu cuvinte straine. Reului acestuia in veci duraveru numai asia vomu puté pune pedeca, déca vomu lati cuvintele elementului nostru in beserica in scola, in invetiaturile nóstre si si in vorbire privata. Totu romanulu binesimtitoriu cu dorere debuie se audia catu este de schimosita cu tóte feliurile de cuvinte straine vorb'a poporului nostru, unu cuventu bonu romnescu lesne 'lu perdemu, perdutu ó data cu secle nu 'lu recastigamu. Detorintia cea principala ar' fi dara a ne ingrigi de carti folositóre poporului, ca dopo ce lasa scola se aiba ce se cetésca si se se deprinda in carti scrise cu litere strabune.

Vancu.

BIBLIOGRAFIA.

Tocma ésse de suptu teascu Calendariulu, invetiatoriulu poporului, redigeatu si compusu de D. proprietariu alu lui *Georgiu Baritiu*. E destulu a atinge, ca materiele ce le cuprinde acestu Calendaru merita a fi pretiuite de veruce romanu. Mai pe largu de alta data.

massima: *mai anteu de tóte, cele de primu trebúntia, apoi cele de folosu si infine frumosulu*. Cu acea ca tieranulu nóstre séu mesterulu va sci sa dica in rogatiunile sale *spirtu* in locu de *dux* nici evlavia lui nu va mai cresce nici brasdele nu i se voru indoi. D'acea sa lu lasamu sa se inchine cumu s'a inchinatu; dar cu atatu mai vertosu sa ne opintimu alu desvetia de cea ce scie reu in agricultura, nasuindu alu face sa ne produca in timpu mai scurtu grau mai multu sa si nobiliteze viti'a, pomii, legumari'a scl. Literatur'a e productulu tuturor ocupatiuniloru sociali; desavoltanduse aceste se desvolta si acea; vorbele se conditionéza de idei si ideile de vorbe, pene n'ai idea séu lucru nu poti avé vorba; eara incatu ne amu imbogatitu de lucru si idei ve dama tóta dreptatea, inse si aici numai întielegintia are prim'a oblegatiune, asia chiaru ca si la alte natiuni. —

Asta se fia disu singuru numai pentru cura tirea limbei; caci lips'a provederei poporului cu totu felulu de carti folositóre, numai unu obscurantu, unu Momu o aru mai vrea a o desmanta. —

R.

DIN ПРОВЕРЪХРІ ДЕСПРЕ ФЪГЪДЪЕЛІ ШІ ДАРЪРІ.

(Ф р м а р е.)

Сълтанъл. Поате съ торі дін тѣна вѣзі дѣшман.

Пескаръл. Oдатъ о съ тор, н'о съ тор de доъ орі.

Ші d'оі мѣрі нѣ о съ деа къ тѣна негрѣ mine.

Сълтанъл. Нѣдї плаче съ трѣштї?

Пескаръл. Нічі н'ам ла че мѣрі, нічі ла че трї.

Мѣлгѣреа сѣракълї е тоартеа.

Сълтанъл. Отъл кът de рѣъ съ трѣаскъ тот нѣ
съ дндѣрѣ съ тоарѣ.

Съ хѣршїенте къ неказрїле. Шї,

Съ дтваци ка вѣртеле дн хреан.

Пескаръл. Ла орашѣла че съ веде кълъзъ нѣ
тревѣе.

'Мїам възѣт вісѣла къ окїі.

'Мїа трекѣт фѣіпа прїн траїстѣ.

Ча фост верде с'а вѣкат, ч'а 'тѣлорїт с'а скѣтѣрат.

De акѣт дпайнте нѣ о съ маї фак вої вѣлцанї.

Тот алѣа (кълѣпа) дн дої ванї.

Тот доъ оале'мї фѣрѣ, зна сеакъ ш' алѣ гоалѣ.

Дестѣла ам фост топор de оасе.

Сълтанъл. Веї съ те дѣрѣск къ чеѣа?

Пескаръл. Днтреві не волнав: веї сѣдї даѣ
нерпѣ?

Нѣмаї волнавї съ днтреавѣ. Дар,

Е рѣъ кънд аштедї дела тѣна алѣїа. Кѣ.

Богатѣла маї таре се плнѣе декѣт сѣракъл.

Пѣлѣ а ѣете вої скѣрдѣе карѣл.

Сълтанъл. Нѣмаї зн чершетор de ар фї, тодї
къ захар лар хрѣні.

Дн сѣжршїт, възѣнд Сълтанъл къ нѣл кѣноаште
de фел.

Скрїсе зн вїлет нї іарѣшї дѣндѣла а зіс кътре ел:

На аѣеастѣ хѣртївѣдѣ, шерцї ла вїзїрѣла къ еа,

Шї дела дѣнѣла акѣма леї токма доъ мїї еа.

Сѣракъл Пескар атѣлѣеа не Сълтанъл кѣноскѣнд

Кѣзѣ, сѣрѣтѣ нѣштѣнѣла мѣлте мѣлѣштїрї зікѣнд.

Сълтанъл днѣс къ ворѣе d'асте ера 'ndесгѣлат,

Шї нічі стѣтѣ сѣл азѣ, чї дндатѣ а плекат.

Дечї плекѣ еарѣшї Пескарѣла вїлетѣ 'а тѣлѣ дїнд,

Фѣкѣнд дн канѣла сѣъ планѣрї шї днтрѣ сїне
ворѣнд :

Акѣт не тодї ванїї еарѣшї не дѣндѣ'ї de воїѣ ведеа,

О съ 'нѣен къ рѣгѣчѣне сѣл дндѣлѣк съ мїї деа,

К' атѣнчї 'ї ам черѣт къ зорѣла шї d'аїа с'а сѣлѣрат,

Шї гѣндїнд ла d'алде асте а шї ажѣне ла палат.

Дѣнд вїзїрѣлѣ вїлетѣла, ел тѣе еарѣшї дїн еї,

Шї дї нѣштѣрѣ дпайнте нѣмаї о мїе de леї.

Ел възѣнд къ дї оиреште жѣштѣтеа ванїї еар,

Днѣенѣ ка съ се роаѣе съ 'ї маї деа чеѣа тѣкар:

Сѣ 'ї факѣ Dѣтнезѣѣ парте de орї че сѣ ва рѣга;

Сѣ 'ї деа сѣлѣтате, зіле, шї алтеле дндѣрѣга.

Вїзїрѣла ворѣе d'аѣесте не врѣнд нічі а азѣї,

Ла дат не вете аѣарѣ ка ш' дн чеѣалатѣ зі,

Зїкѣнд: не сѣрак d'аѣеїа нѣдї вїне сѣл мїлѣштї

Сѣл скодї дїн пѣроїѣ аѣарѣ, чї днкъ сѣл дн-
врѣлнѣштї;

Дї даї лѣї ванїї къ нѣштѣла шї нѣ подї сѣл мѣл-
ѣштѣштї;

Din пепенї тѣї те скоаѣе de ддї вїне сѣ пле-
сѣштї.

Пескаръл еарѣшї сѣракъл възѣндѣсе ізгонїт,

Дї венеа съ се отоаре ка зн дезнѣдѣжѣдїт.

Мерсе спѣсе еар неѣстїї, еа еарѣшї а днѣенѣт

Сѣл черте сѣл окѣраскъ къ къте с'а прїѣенѣт,

Неpod, нѣтѣрѣѣ фѣкѣндѣла, нѣтѣфлеѣ, гѣгѣшан прост,

Шї къ, ворѣа вѣтрѣнеаскъ адеѣѣратѣ а фост.

Adїкѣ :

De нѣдїн чїне нѣ сѣ мѣлѣштѣштѣ

Нїчі de мѣлат нѣ сѣ днѣвреднїѣштѣ. Шї,

Ne мѣлѣштїгѣлѣ 'ї сѣ еа дарѣл.

Дї зісе ел: Неѣастѣ!

Нѣ тѣ кълѣа не колѣла іплѣкѣлѣлї.

Чїнѣте ла чїнѣте мерѣе нї дарѣла днтрѣштѣт.

О тѣлѣ спалѣ не алѣт нї амѣндѣѣ обрѣзѣл.

Днї зічі хѣрѣ, ддї зік чѣѣ.

Днї зічі ѣрѣтѣ, ддї зік сѣлѣтѣ.

Тѣ нѣ нїтїї не знде сѣл зѣдѣ гѣїа.

Сѣатѣл мѣерїї, мѣерїлор фолосеште.

Маїмѣца е тот маїмѣцѣ de 'еар фї сѣатѣла азрїт.

Am еѣ глаголе дн кан.

Нѣ тѣ днѣвѣца сѣ'мї днѣк конїї.

Днтвевдї не дракъ сѣ деа къ нѣшка.

Тоатѣ зіоа гѣѣра, нѣѣра.

Ешї зн драк днѣелїдат. Дар,

Аста е воалѣ къ леак, ам еѣ de кожокъл тѣѣ ак.

Deskїde окїї къ,

Кѣт сѣнт de некъжїт сѣ даѣ къ кѣдїтѣла дн мїне
сѣнѣе нѣ есе,

Мѣереа. Фѣерѣе сѣнѣеле дн тїне ка днтр'о
коаѣе de рак.

Бзн de гѣрѣ, рѣѣ de лѣкрѣ.

Кѣ сѣфлет вїтеаз нї къ трѣп лѣенѣ.

Вїертїї те мѣлѣнкъ de вїѣ. Нѣдї веї каѣа?

Кѣнд талаїѣ аре, саре н'аре, кънд саре аре, та-
лаїѣ н'аре.

Ддї кїорѣск маѣеле de фѣаше.

Най о пара нѳоаръ ши ленеа те довоаръ.

Am ajuns de poveste 'n царъ.

Бърватъ. Чине рѳде гъра 'ши дитинде.

Гъра лѳтѳи пѳтаѳ пѳтѳитъ о асгънъ.

Нѳ о съ дндрептез еѳ лѳтеа къ зпъръл.

De поале ридикате нѳ рѳде нѳменѳ, чи де поале
кълкате.

Мъереа. Дндревъ не ленешъ съ те дѳтвене
мѳнте.

'Щаѳ дитѳне времъл ка довлекъл ш' аѳ зпоялѳ
лѳтеа де краставедѳ.

Бърватъ. Трокъ Марѳко! (Ана о нѳема.)

Ловеште-тѳ леле 'n снате съ'дѳ даѳ зп възгъра
de ѳаскъ.

Съ ловѳ ка пѳка дн перете, ка мѳреаса ла тоаръ
ши ка мѳска дн лапте.

Ънде даѳ ши знде крапъ!

На'д'о фрѳпгъ къ 'д'ам дресо.

Воръ съ ѳѳе, дѳ'мѳ о лѳеа де тѳтѳн, къ възлѳ
съ ѳаче.

Аѳ ворѳт де теаѳ прѳпѳдѳт.

Мъереа. Ши еѳ акътаре поатъ нѳ сѳнт, дар нѳчѳ
ѳѳе че пасере нѳ тѳ тѳпънкъ.

Соареле съ'мѳ ѳѳе въз, лѳпа съ о тѳпънче вѳр-
колачѳ.

Кѳпеле нѳ ѳѳе де кодрѳ, чи де чотар.

Бърватъ. 'Мѳ съ апрѳнде къкъѳеле де дорѳ'дѳ.

De драгъ че'мѳ ештѳ теѳаш възга де пър дн сѳн.

Лак съ ѳѳе вроаштеѳ тѳлте.

Мѳтъ ши татъ нѳ гѳсеск, дарѳ мѳерѳ кѳте воеск.

Не мѳереа дн тоатъ вѳаца съ о пордѳ дн спѳнаре
ши одагъ съ о лашѳ жос, еар еа
съ ваегъ къ а остенѳт.

Повестеа зѳлѳа :

Кѳте велеле, кѳте възвѳ реле тот дн капъл певе-
стѳѳ меле.

Ачеаста зѳкънд дндатъ зндѳшоара лѳѳ дшѳ еа,

Ши ка ши пѳпъ акъта плеакъ ла таре къ еа

Зѳкънд: аста мѳѳа фост соарта, цава зѳмъл еѳ съ
скап,

Тревлѳ съ трѳѳаскъ отъл кѳт 'то ѳѳе скрѳсъ ла кап!

Аша зндѳнд готд'азна ши време тѳлтъ трекънд,

Ештѳ еар тѳптѳл Сѳлтапъл, ш' днкоачѳ днколо зѳ-
вънд

Злрѳ ачѳ не Пескаръл ши еар венѳ лѳпгъ ел,

Стънд, колаѳгеле!*) дѳ зѳсе ел : колаѳ се cenda
гел!**)

Сѳлтапъл. Аѳ нѳ е лесне?

Пескаръл. Лесне, пѳне вѳдъ ши веа вѳн. Саѳ,
Арѳ, тачѳнъ, тѳпънкъ.

Сѳлтапъл. Вредѳнк ештѳѳ.

Пескаръл. Ана о веас не пѳчор ка о пасере дѳн свор.

Гъндештѳ къ е флоре ла зреке. Съ.

Каздѳ акъл дн каръ къ ѳжлѳ. Адевѳрат,

Леснеѳа възга дн зрекѳле акълѳ кънд веѳѳ.

Сѳлтапъл. Нѳ не потрѳвѳм ла воръл.

Пескаръл. Чеѳ че съ потрѳвѳск лесне се дн-
прѳетенеск.

Сѳлтапъл. 'Мѳ съ наре къ те къпоск.

Пескаръл. 'Мѳ съ наре, поате, о ѳѳе ши vom ve-
dea, сѳнт тоате сор къ мѳнчъпа.

Сѳлтапъл. De нѳ те къпощтеат нѳ венѳат ла тѳне.

Пескаръл. Адевѳрат, ѳѳекаре знде къпощте а-
коло траѳе. Адѳкъ :

Отъл траѳе ла от ши довѳтокъла ла довѳток.

Сѳлтапъл. Дѳдѳ сѳнт прѳетен.

Пескаръл. Прѳетенъла а отълѳѳ есте пѳвога къ ва-
нѳѳ ши сакъла къ тѳлѳѳъл. По-
вестеа зѳлѳа :

Кѳ рѳделе съ веѳ ши съ тѳпънчѳ, даравѳръ съ
пѳѳѳѳѳ.

Сѳлтапъл. Поате къ аѳ гъндѳт к'о съ'дѳ чер вре
зп неште?

Пескаръл. Ши пѳсѳчѳѳ дѳѳ плаче пештеле, дар
кънд трече пѳптеа днкѳде окѳѳ.

Сѳлтапъл. Съ пѳѳѳ грѳже, пѳ'мѳѳ плаче.

Пескаръл. Пѳсѳка знде пѳажнѳѳе зѳче къ пѳте.

Сѳлтапъл. Кѳт въз, ештѳ сѳрак!

Пескаръл. Банѳ аѳ ши Дѳганѳѳ. Дар ши,

Васълѳ гол тодѳ дѳ даѳ къ пѳчоръл. Ши,

Нѳ е маѳ греа воалъ декът пѳпгъ гоалъ.

Сѳлтапъл. Еѳ дѳдѳ сѳнт воѳтор де вѳне. Ши,
Дѳмѳ ворвештѳ зпа дела рѳсърѳт ши алта дела анъс.

Пескаръл. Къпоск де карѳ поатъ тѳ днграш еѳ.

Дечѳ възънд еаръшѳ Сѳлтапъл къ не къпоскът а фост,

Ши дѳ ворвеа дѳпъ хаѳне, кѳм шиѳера 'тѳврѳкат прост;

'ѳ съ ѳѳкъ еаръшѳ мѳлъ, възънд къ е тот голѳп,

Фъръ а штѳ къ вѳзѳръл нѳ 'еа дат тѳкар зп ван,

Гъндеа дн сѳне къ поате о ѳѳе фост кѳтѳа датѳр,

Орѳ а днѳтѳпѳнат алте, ка зп сѳрак тѳнчѳтор.

Сокотѳнд ачесте скоасе о хърѳте дѳн сѳнет.

Ши скрѳѳнд дн гръпса зѳсе: па, дѳдѳ маѳ даѳ зп
вѳлет,

Аѳчѳ скрѳъ кѳтре вѳзѳръл ка съ'дѳ деа треѳ мѳѳ де леѳ,

Алеаргъ акът дндатъ ши нѳмаѳ декът съ 'ѳ еѳ;

Дар съ нѳ те въз ш' алдатъ трѳндерѳс на гръп'акът,

*) Лесне вѳе.

**) Даѳ е лесне вѳно ши тѳ.

Дигрижеште де те 'твракъ къ пз'дї маї даѣ пічі
декът.

Ел възжнд къ е Сълтанъа къзъ еарышї ла пьтънт,
Шї 'еа фосг фрїкъ съ зїкъ де візірѣа вр'ън къзънт,
Чи дъкъндъсе ла дънса съ такъ а хотърѣт,
Съ пз 'ї зїкъ пічі о ворвѣ, де дї ва да орї шї кът,
Інтрѣ, дї деге вілетѣа, стътѣ къзънд смерїт.
Візірѣа дшї штіа треава, къ дънъ че ла чїтїт
Дї опрі ка ш' дпайнте еар жътътатеа дїн еї,
Шї дї деге, адїкъ пзтаї о тіе чїнчї сѣте леї.
Нескарѣа къ възкрїе ванї 'н къчълъ тръгънд,
Дпченѣ съ 'ї мълдътескъ, ворбе мълте ддръгънд;
Дар кънд съ гътеа съ еасъ візірѣа ла 'нторс дїн
дрън,

Зїкънд: vezї аша те 'пвацъ, еар пз ка пънъ акът;
О пара кіар съ'дї деа омѣа де поманъ, ештї датор
Съ о еї къ възкрїе шї съ фїї мълдътїтор;
Кът скрїа 'нтъѣ съ'дї даѣ діе? ел, зна шїе де леї.
Візірѣа, кът алдоїлеа? ел еар, доѣ мїї де леї.
Аша! візірѣа дї зїсе, ш' акът треї мїї, пїасе фак,
Дн капїтал кът съ каде пентр'ън ом кът де сърак;
На'д'дї пе тоцї, пън' ла звл шї дс-ге къ Dsmnezez,
Шї пз фїї прост, діне мїнте 'твъдъа че'дї лам
дат еѣ.

Ізънд ел ванїї гръмадъ шї къ мълдътїрї плекънд
'ї съ пъреа къ вісеазъ, кътре каса лѣї мергънд,
Тот дї піпѣа къ тъна, къ не 'нкредерї съ зїта,
Съ темса къ дї ва піерде дакъ се ва дештепта.
Ажвнънд ка 'н звор акасъ шї ка дїн сїмдїрї ештї,
Че фак еѣ невасть, зїсе, dorm орї сѣнт дпвъл-
тъшїт?

Ваї де міне! еа дї зїсе, доар пз веї фї 'незвнїт?
Вїно'дї дн сїмдїрї, че аї? че невої еар теа гъсїт?
Бїтѣ-те ла міне віне, кътре еа весел а зїс,
Ан скънат де съръчіе, де пз ва фї кътва віс;
Къ де мълте орї дн сомнз'тї къ ванї 'н тъшїї
м'ам вісат,

Шї кънд тъ скълат ла зїоа рътънеам еар дн-
трїсат;

Де ачеїа токъна тъїне о съ тъ въз че фел сълт.
Зїкънд ачеаста дндатъ търнъ ванїї не пътънт;
Неваста къ възкрїе ренезіндъсе дї еа,
Се 'нватъ де пърерї възне, маї ка шї дънса шї ел.
Нз'ї прїнде сомн тоатъ поаптеа тот шедѣа ш' дї
пътѣра,

Шї къ грїке съ пз віе вре зн дшман а 'ї фзра.
Адоа зі дімїнеацъ, апъкънд дїн къпътѣѣ,
Мерде ла теллал дндатъ, се 'твракъ пе сіне 'нтъѣ;
Кїзпъръ невестїї роке шї змокїне ла конїї,
Зїкъндѣ еа: дар лор хаїне? ел дї зїсе, тз пз шті,

„Копїлѣа пзтаї че тъшънкъ е халал, че дтвракъ
е харам,

„Іасъ тъ дн воїї меї.
Аштеангъ днтъѣз съ vedem алы дн къпїстере.
Копїлѣаї деї къ палта песте кър съ 'ї віе мїнте
ла кап.

Мзта знде ловеште карнеа креште.
Декът съ пажг еѣ маї віне съ пажгъ еї.
Квї е тілъ пзїоал съ пз'шї фржнгъ, ел маї пе
зртъ копїлѣа о сь'шї пажгъ.
Атѣта ддї зїк:

Кът ддї кът аша треѣе съ жочї.
Ажзгъ зн чомар ла зн кар де оале. Дар,
Сърдѣлѣї де цава дї къндї де жале.
Орѣлѣї де цава дї спзї къ с'а фъкът зїоа.“
Дзпъ че Нескарѣа пострѣ се 'твракъ кърат де рънд,
Дшї маї еа ш'о кесеа възпъ, ш' зн чївкъ таре
зїкънд:

„Декът тоатъ вара чоаръ, маї віне 'нтр'о зі шойтѣ.
Боерѣа е тот воер, тъкар д'ар фї 'нчїне къ теїѣ.
Апа кърде піетреле рътпн.
Кънд ва Dsmnezez къ омѣа віне шї дракъа къ колачї.“

Зїкънд д'алде асте плеакъ кътре таре
Къ чївкъ 'н тънъ ка дн презмъларе,
Знде къ Сълтанъа се тот днтълнїсе
Ка 'твръкат съ'л вазъ, кът дї норвнчїсе,
Шї, кът съ 'ї ворбеаскъ кънд ел фъчеа планъа
Тот днтр'ачеа време еакъ шї Сълтанъа.
Ел каде 'наптеа 'ї, се фаче жос вроаскъ,
Сълтанъа пз поате акът съ'л взноаскъ.
Се зїтъ ла дънса, че веї? дн днтреавъ:
Еѣ сѣнт, еѣ Нескарѣа, ръспзнде днгравъ.

„Лнзъа пе знде а шънкат тъгарѣа тот дъ окоа
къте одатъ. Еѣ сѣнт ачела,
Дътї Doamne че п'ам гъндїт съ тъ шїр че м'а
гъсїт!

Капрїї дї пікъ козда де рже шї еа тот сѣс о діне.“

Дї зїсе Сълтанъа, vezї аша съ каде,
Аї възът акъта че віне ддї шадѣ?
Аш вреа съ штіѣ пзтаї кът къ тз де міне
Аї вр'о мълдътїре къ'д ам фъкът віне?
Нескарѣа. „Гъїна веа апъ шї съ зїтъ ла Dsmnezez.
Сѣнт гата дн фок шї дн апъ съ тъ арънк.
Нз сѣнт вреднїк съ мълдътїескъ.
А врѣт порокъа къ міне.“

Сълтанъа. „Іасъ асте ворбе, с'а іспрѣвїт глзта;
Чер шї еѣ о слзжвѣ ла тіне акъта.
Тз штії 'тї съ паре островъа кътаре
Каре зн нзд аре адънд фоарте таре,

Съ те дъчи дндатъ акъта ла дънсъл,
 Съ те пѣи ла гъра 'и шї съ стрїцї дн трънсъл:
 Карє є порокъл Сълтанъл чє'л арє?
 Шї ешїнд ла ворва'цї съ факъ 'нтреварє,
 Тъ съ зїчї: пороачє т'а трїмїє Сълтанъл,
 Съ'цї фак днтреварє де чє 'ї ештї дънтанъл?
 Чє теаї пѣс дн пїзмъ цї' дї тот даї авєрє?
 Съ роагъ прїп мїне шї мїлъ дцї черє,
 Съ'цї коптепштї зра д'аї да богъдїє,
 Къ лок пѣмаї арє зндє съ о цїє.
 Пєскаръл дндатъ дн лънтре съ пѣсє
 Шї дрепт ла островъл ачєла съ дѣсє;
 Гъсїнд пє лок пѣвл шї стрїгънд дн трънсъл,
 Ешї о фантомъ дндатъ ла дънсъл,
 Къ скїптръ дн тѣнъ ка о 'мпърътеасъ,
 Дн кїпвї фрзт'сецє де чєа маї алаєсъ;
 Хаїнєлє, порфїра'ї кз тотъл галантє
 Шї днтподовїтъ пѣмаї кз вріліантє
 Де пѣрєа кз естє о разъ сорєаскъ,
 Асфєл пѣ пѣтєа ом ла еа съ прївєаскъ.
 Ачєаста фантомъ, зїк, саѣ пълъчїрє,
 Фъкъ днтреварє к'о дѣлчє зїмвїрє,
 Зїкънд : чє є врєрєа? пєнтръ чє о кїамъ?
 Пєскаръл, сїрманъл трєтърънд де снаїтъ.
 Дї зїсє: пороачє т'а трїмїє Сълтанъл,
 Съ роагъ прїп мїне съ пѣ 'ї фїї дънтанъл;
 Чє 'ї тот даї авєрє, къ ел сьрак пѣ є,
 Нїчї лок пѣмаї арє зндє съ о пѣє.
 Фантома дї зїсє: дътє дє дї сїзнє
 Къ ел датор естє а мї съ сьпнзнє,
 Шї съ пѣ съ 'нчєрчє а'мї да сьпърарє
 Къ аша кзвїнтє дє днгрєдошарє,
 Къ тѣ пѣз дн пїзмъ днкъ шї маї тарє
 Шї дї маї даѣ днкъ дє трєї орї кът арє.
 Авзїнд Пєскаръл асфєл дє кзвїнтє,
 Спєрїат пєстє фїрє шї ешїт дїп мїнтє,
 Сє 'птоарчє, сє пѣнє дн лънтре шї плєакъ,
 Врєо днтреварє фъръ съ 'ї маї факъ.
 Кънд пълтєа пє тарє дї вєнї 'н гъндїрє,
 Нъ днтрєваїз, зїсє, д'амєа порочїрє?
 Шї кът маї днгравъ днпаної сє 'птоарчє,
 Мерцє ла пѣц, стрїгъ : пороачє! пороачє!
 Карє є порокъл лѣї здрєа Пєскаръл,
 Карє пє Сълтанъл фъзъ съ 'ї дєа даръл?
 Шї дндатъ есє зп пєгръ к' арапъл,
 К'о тамвъръ 'н тѣнъ шї сьрїнд ка цапъл;

Ел кът дл зърєштє гроазъ дл апъкъ,
 Сє 'птоарчє дн фъзъ гръвїнд съ сє дъкъ;
 Еар порокъл пєгръ зорпгїнд тамвѣра
 Днчєпъ д'одагъ ла дънсъл кз гъра,
 Стрїгъндъ'ї: фъцї! дътє! съ пѣ'цї вѣз обрзъл,
 Къ пѣ'мї съ стїндє нїчї акът пєказъл;
 'Ц'а сазжїт сьрачє цїє мїгїтєлъл,
 Къ'мї съ рѣнсєсє ла тамвѣръ телъл;
 Ш' дмї пїєрдъїз кз дъса атънчєа єй часъл,
 Де 'ї дндрєнтаїз тонъл ш' дї аскълатаїз гласъл;
 Дар дє п'авєам трєавъ, кът пѣ ам кз анії,
 Тъ дєла вїзїръл тот пѣ пѣнаї ванїї:
 Дар дцї кок єй тѣрта, пѣ тє лас дн пачє,
 Ам дє фъркъ днкъ кз тїнє сьрачє!
 Шї фъцїнд Пєскаръл пє тарє кз васъл
 'ї сь пѣрєа днкъ къ 'ї авдє гласъл;
 Сьракъл дє мїнє! зїкъндъ'шї дн шоаптє,
 Мълт дмї естє фрїкъ къ 'л вїсєз ла поантє!
 Кънд гъндєа ачєстє дє снаїтъ сїрманъл
 Шї єрє апроанє с'ажзпгъ лїманъл,
 Есє тотд'одагъ о фъртѣнъ тарє
 Ш' дї днпїндє лънтрєа днаної пє тарє;
 Валърї тарї кът мѣнцїї сь ардїк кз сїзнє,
 Сь тѣрѣзъръ черъл пѣмаї вєдє лѣмє.
 Лънтрєа лѣї ка пайла сълтънд пєстє валърї
 Кънд сь трєадєа 'н тарє, кънд сє да дє талърї;
 Сь лєгъна отъл 'н вїата лѣї лънтрїцъ
 Кът лєцєнї копїлъл днгр'о копъїцъ;
 Ста, кънд ачї валъл дн еа сь сє тоарнє.
 Кънд пє дїпкоачє алт 'н тарє с'о рѣстоарнє.
 Ел вѣзънд кз естє 'н прїмєждїє тарє
 Шї дє тѣнтзїрє пѣдєждє пѣ арє,
 Днчєпъ кз жалє пєїрєа сь'шї пължпгъ,
 Сь сє тѣнгвїаскъ тѣнїлє сь'шї фржпгъ;
 Шї кънд ел дє гроазъ пължпцєа, снзїнд мѣлтє,
 Вїнє зп вал тарє токма кът зп мѣнтє,
 Дї рєпєдє лънтрєа, о спардє дє-о стжпкъ
 Шї ел сє афвндъ дн Марєа аджпкъ:
 Днрїтє ла анъ, 'нчєнє сь сє зтѣлє
 Дн кът пѣмаї поатє дє лок сь рѣсѣлє
 Шї кънд ел кз лѣнтє дн апа чєа рєчє
 Сє афла дн кїпърї ка сь сє днчє,
 Сє дєштєантъ 'ндатъ дїп ачєстє вїсє
 Шї гъндїнд ла елє днтръ сїнє 'шї зїсє;
 „Дракъ 'шї ватє жок дє ом ла вѣтрѣнцє!“